

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง การรับรู้และการยอมรับการประกาศใช้กฎหมายพิเศษ ศึกษาเฉพาะกรณี : การแก้ไข
ปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัย พ.อ.วิรัช กมลศิลป์

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 54

ตำแหน่ง รอง ผบ.จทบ.ป.น.

ความเป็นมา

จากสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่เกิดจากการก่อเหตุรุนแรง ซึ่งปัญหาหลักเกิดจากคนกลุ่มหนึ่งใช้ประเด็นประวัติศาสตร์ปัตตานีและความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของเชื้อชาติมาดำเนินการเพื่อ “เรียกร้องเอกราชต่อรัฐไทย” โดยใช้การบ่มเพาะกล่อมเกลามวลชนในพื้นที่ให้เกิดความเกลียดชังและลุกขึ้นมาต่อสู้ อาศัยประเด็นเงื่อนไขในอดีต และปัจจุบัน จัดตั้งอำนาจรัฐซ้อนทางการเมือง การปกครองเพื่อควบคุมมวลชนตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนขยายเขตสู่ระดับตำบล และจังหวัด รวมทั้งการจัดตั้งกองกำลังที่มีรูปแบบ มีการฝึก การควบคุม การสั่งการ และวางแผน และอำนาจการอยู่เป็นระบบ ทำการก่อเหตุร้ายโดยมุ่งหวังให้เกิดประเด็นที่กระทบกับกติกาสากล เพื่อให้องค์กรระหว่างประเทศเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา รวมถึงประเด็นการแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มผู้นำการค้าอาวุธผิดกฎหมาย ปัญหายาเสพติด การค้ำน้ำมันเถื่อน เป็นเครื่องหล่อเลี้ยง และเกื้อกูลให้การก่อเหตุรุนแรงยังสามารถดำรงอยู่ได้จนถึงปัจจุบัน

ตามที่ได้เกิดสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงอย่างต่อเนื่องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นเหตุให้มีการประกาศใช้กฎหมายพิเศษหลายฉบับ เช่น พ.ร.บ. ฎอัยการศึก พ.ศ.2547, พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 และ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษล่าสุด ที่มีการพิจารณาให้มีบทบัญญัติและระเบียบปฏิบัติที่ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างไปจากหลักและวิธีการที่ใช้ในการประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งกฎหมายพิเศษที่ประกาศใช้ดังกล่าว อาจจะทำให้เกิดความสับสนแก่ประชาชนที่จะต้องถูกบังคับใช้ รวมทั้งความ

ไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ดังนั้น งานวิจัยในครั้งนี้จัดทำขึ้นมาเพื่อรวบรวมความคิดเห็นขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ทั้งผู้ที่บังคับใช้และผู้ที่ถูกบังคับใช้กฎหมายพิเศษให้มีความเหมาะสม เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เกิดความเข้าใจการรับรู้และการยอมรับในการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความเป็นมา หลักการและเหตุผล รวมทั้งสถานการณ์ของปัญหา และเพื่อศึกษาทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การยอมรับและความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

มุ่งเพื่อศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ การวัดระดับการรับรู้ การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ จะดำเนินการโดยอาศัยการวัดการยอมรับที่เกิดจากการรับรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ใช้วิธีดังกล่าวเพราะ โอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเชิงปริมาณมีไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผลจากการสำรวจข้อมูลจะนำมาดำเนินการเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้รับการสอบถามมาวิเคราะห์
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา เอกสาร การวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะดำเนินการโดยการลงพื้นที่ ทำการทดสอบความรู้ ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงการรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง นำผลมาวิเคราะห์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผมมีข้อพิจารณา
ในการนำไปใช้สำหรับประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษในโอกาสต่อไปนี้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อทุกประเภท
2. จนท. ทุกภาคส่วนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายพิเศษที่ถูกต้อง
เป็นอย่างดี รวมถึงต้องสร้างความเป็นธรรมทุกด้าน
3. ในการปฏิบัติงาน ทั้งระหว่าง จนท. กับ จนท. หรือ จนท. กับประชาชน ควรมีการ
ประสานงานกันอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันการเกิดความไม่เข้าใจกัน และกัน
4. จนท. ที่จะเข้ามาปฏิบัติงานใน จชต. ต้องฝึกอบรม โดยเฉพาะเรื่องบทบัญญัติของ
กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง
5. ต้องปฏิบัติตนเป็นมิตร และเป็นที่พักพิงที่ดีให้กับประชาชน
6. การแก้ปัญหาที่กำหนดเป็นภัยแทรกซ้อน เช่น เรื่อง ยาเสพติด การลักลอบขนสินค้า
ผิดกฎหมาย เพื่อหลีกเลี่ยงภัยนี้ เป็นต้น ทุกภาคส่วนจะต้องมีความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา
ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุใน จชต. ไปพร้อมๆ กันด้วย

การนำไปใช้ประโยชน์

เจ้าหน้าที่ได้รับทราบปัญหา อุปสรรค/ข้อขัดข้องในการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ
นำไปปรับแก้ไขให้เหมาะสม สอดคล้องกับการปฏิบัติต่อผู้ถูกบังคับใช้ให้เหมาะสมขึ้น รวมทั้งเป็น
แนวทางให้เจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายได้เสริมสร้างทักษะความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย
พิเศษ และข้อแตกต่างในการบังคับใช้ของแต่ละฉบับและที่สำคัญยิ่งคือ เป็นแนวทางในการบังคับ
ใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่อื่นที่มีสถานการณ์ที่คล้ายกัน